

GE-016054

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

March / April - 2019

BAOOC-607 : Sanskrit

(Patanjal Yog Sutra)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

- (૧) બધાજ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.
- (૨) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

૧ (અ) ગમે તે બે સૂત્ર સમજાવો :

૬

- (૧) તપઃ સ્વાધ્યાયેશ્વરપ્રણિધાનાનિ ક્રિયાયોગઃ ।
- (૨) દગ્ધર્શનશક્ત્યોરેકાત્મતેવાસ્મિતા ।
- (૩) દુઃખાનુશયી દ્વેષઃ ।
- (૪) સતિ મૂલે તદ્વિપાકો જાત્યાયુર્ભોગાઃ ।

(બ) ગમે તે બે ટૂંકનોંધ લખો :

૮

- (૧) પઞ્ચક્લેશાઃ ।
- (૨) સમાધિ અવસ્થામાં થતી અનુભૂતિઓ.
- (૩) દૃષ્ટાદૃષ્ટ જન્મવેદનીય કર્મશય.
- (૪) ગુણની અવસ્થાઓ.

૨ (અ) ગમે તે બે સૂત્ર સમજાવો :

૬

- (૧) તદર્થ એવ દશ્યસ્યાત્મા ।
- (૨) તસ્ય સપ્તધા પ્રાંતભૂમિઃ પ્રજ્ઞા ।
- (૩) શૌચસંતોષતપઃ સ્વાધ્યાયેશ્વરપ્રણિધાનાનિ નિયમાઃ ।
- (૪) અહિંસાપ્રતિષ્ઠાયાં તત્સન્નિધૌ વૈરત્યાગઃ ।

(બ) ગમે તે બે ટૂંકનોંધ લખો :

૮

- (૧) સાંખ્ય-યોગદર્શન પરિચય.
- (૨) પતંજલિનું જીવન
- (૩) સર્વભૌમા મહાવ્રતમ્ ।
- (૪) સાચા યોગીનાં લક્ષણો.

- ૩ (અ) ગમે તે બે સૂત્ર સમજાવો : ૬
- (૧) સત્યપ્રતિષ્ઠાયાં ક્રિયાફલાશ્રયત્વમ્ ।
  - (૨) બ્રહ્મચર્યપ્રતિષ્ઠાયાં વીર્યલાભઃ ।
  - (૩) સમાધિ સિદ્ધિરીશ્વરપ્રણિધાનાત્ ।
  - (૪) સ્થિરસુખમાસનમ્ ।
- (બ) એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : (ગમે તે આઠ) ૮
- (૧) પતંજલિના યોગસૂત્રમાં કેટલા પાદ છે ? કયા-કયા ?
  - (૨) ક્રિયાયોગ શા માટે છે ?
  - (૩) રાગ અને દ્વેષ એટલે શું ?
  - (૪) પતંજલિના મતે નિયમો જણાવો.
  - (૫) પ્રાણાયામ એટલે શું ? તેના પ્રકાર જણાવો.
  - (૬) સાંખ્યદર્શનની રચના કોણે કરી ?
  - (૭) જન્મ, આયુષ્ય અને ભોગ કેવું ફળ આપે છે ?
  - (૮) સાધનપાદમાં કેટલા સૂત્રો આવેલા છે ?
  - (૯) પતંજલિના મતે દુઃખનું કારણ જણાવો.
  - (૧૦) પાંચ મહાભૂતોનાં નામ જણાવો.
- ૪ ‘યોગ’ શબ્દની વ્યાખ્યા આપી ‘અષ્ટાંગયોગ’ વિશે વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૪
- અથવા**
- ૪ પતંજલિના યોગદર્શનનો પરિચય કરાવો. ૧૪
- ૫ (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : ૮
- (૧) પતંજલિના માતાનું નામ ..... હતું.
(ગોનિકા, ગાર્ગી, કાત્યાયની)
  - (૨) પતંજલિએ ..... નામની કન્યા સાથે લગ્ન કર્યા.
(ઉર્વશી, લોલુપા, લોપામુદ્રા)
  - (૩) યોગદર્શનમાં ..... સૂત્રો આવેલા છે.
(૧૯૫, ૨૮૫, ૩૯૬)

(૪) તન્માત્રાઓની સંખ્યા ..... છે.

(૭, ૧૦, ૫)

(૫) યોગના અંગો ..... છે.

(આઠ, દશ, તેર)

(૬) એક મિનિટમાં તંદુરસ્ત માણસ ..... શ્વાસ લે છે.

(૨૦, ૨૫, ૧૫)

(૭) હૃદયના ઉપરના ભાગે ..... વાયુ રહે છે.

(અપાન, પ્રાણ, વ્યાન)

(૮) આખા શરીરમાં વ્યાપીને રહેલો ..... વાયુ છે.

(વ્યાન, સમાન, ઉદાન)

(બ) યોગ્ય રીતે જોડો :

૬

‘અ’

‘બ’

(૧) સાંખ્યદર્શન

(A) પતંજલિ

(૨) પ્રાણાયામ

(B) દુઃખ

(૩) અનુકુળભોગ

(C) સમાધિ

(૪) યોગદર્શન

(D) કપિલમુનિ

(૫) ચિત્તએકાગ્રતા

(E) સ્વાચ્છોચ્છવાસ

(૬) પ્રતિકૂળભોગ

(F) સુખ